

Kurtide haridus täna, homme, ülehomme

Eesti hariduspoliitika lähtepunktiks on kaasav haridus – igal õppijal on õigus saada haridust vastavalt oma võimetele ja vajadustele. Iga koolilaps peab saama vajalikku tuge nii kiiresti kui võimalik ning alati, kui seda vaja on. Täna märkame kuulmispuudega lapsi üha enam, seda tänu nii sünnitusmajades toimuvatele sõeluuringutele kui ka meditsiini arengule: implantaadi paigaldamine. Vähemalt veerand implantaadiga lastest jätkab õpinguid hariduslike erivajadustega laste koolis, ülejäänud integreeruvad tavakoolidesse. Kui aga implantaadiga laps õpib tavakoolis, siis vajab ta seal ka eritingimusi. Vanematel on õigus valida oma lapsele sobiv kool ja kui tavakool ei ole kõige sobilikum variant, siis peab olema võimalus valida eriõppe tingimustega kool, kus lapsele on tagatud ka vajalikud tugiteenused.

Võrdsete võimaluste ja õpetuse kvaliteedi tagamiseks kuulmispuudega lastele tuleb aga tõsiselt tegeleda alljärgnevate probleemidega:

- 1.** Riik peab tagama võimalused, vahendid ja ressursid kuulmispuudega laste ning noorukite kakskeelseks (eesti viipekeel ja eesti keel) õpetuseks lasteaiast kuni gümnaasiumi lõpuni.
- 2.** Kuulmispuudega laste õpetamise rahastamismudel vajab muutmist: kuulmispuudega laste õppe rahastamise aluseks ei saa olla klassitäituvuse piirnorm. Tihti sobib kuulmispuudega lastele hoopis üks ühele õpe või siis õpe väikeklassis. Seega meelevuuetega laste hariduse rahastamine peaks olema vajaduspõhine, mitte koefitsientidest lähtuv.
- 3.** Puudub piisav õpetajate ettevalmistamine ja täiendkoolitus meelevuuetega laste õpetamiseks ning õpetajakoolitus peab tagama märksa suuremal arvul viipekeele tõlke.
- 4.** Meelevuudega lapsi õpetavate koolide rahastamine peab toimuma võrdsetel alustel, olenemata sellest, kas tegemist on munitsipaal- või riigikooliga.
- 5.** Alates 2014. aastast rahastatakse põhikoole ja gümnaasiume eraldi, mis mõjutab oluliselt gümnaasiumihariduse andmist kuulmispuudega noortele. Enam ei ole gümnaasiumiosa ülalpidamiseks piisavaid vahendeid (põhjuseks pearahapõhine rahastamine). Gümnaasiumiharidus aga suurendab kuulmispuudega noorukite niigi piiratud võimalusi õpingute jätkamiseks ametikoolis, rakenduslikus kõrgkoolis, täiend- ja ümberõppes.

Kuulmispuudega õpilase gümnaasiumihariduse omandamiseks on vaja tagada mitmed eritingimused: viipekeele tõlketeenus, tehnilised vahendid, füüsilise keskkonna kohandus, õppematerjalid, ettevalmistus ja süsteemne täiendkoolitus personalile. Kuulmispuudega õpilase õpetamisel tavakooliski tuleb tähele panna ja tegeleda paljude asjadega, mis moodustavad ühtse terviku kuni selleni, et õpetaja ei saa tahvli ees seistes olla seljaga klassi poole. Kuid kuna tihti on kuulmispuudega lastel liitpuue, siis on väga oluline, et neile jääks alles võimalus omandada gümnaasiumiharidus HEV koolis. Erivajadustega lapsi saab tavakooli kaasata vaid juhul, kui selleks on olemas sobiv keskkond ning piisavalt tugispetsialiste.

Mailis Reps
Riigikogu liige